

PROSTOR

20 [2012] 2 [44]

ZNANSTVENI ČASOPIS ZA ARHITEKTURU I URBANIZAM
A SCHOLARLY JOURNAL OF ARCHITECTURE AND URBAN PLANNING

SVEUČILIŠTE
U ZAGREBU,
ARHITEKTONSKI
FAKULTET
UNIVERSITY
OF ZAGREB,
FACULTY
OF ARCHITECTURE

ISSN 1330-0652
CODEN PORREV
UDK | UDC 71/72
20[2012] 2[44]
219-486
7-12 [2012]

Af

POSEBNI OTISAK / SEPARAT | OFFPRINT

ZNANSTVENI PRILOZI | SCIENTIFIC PAPERS

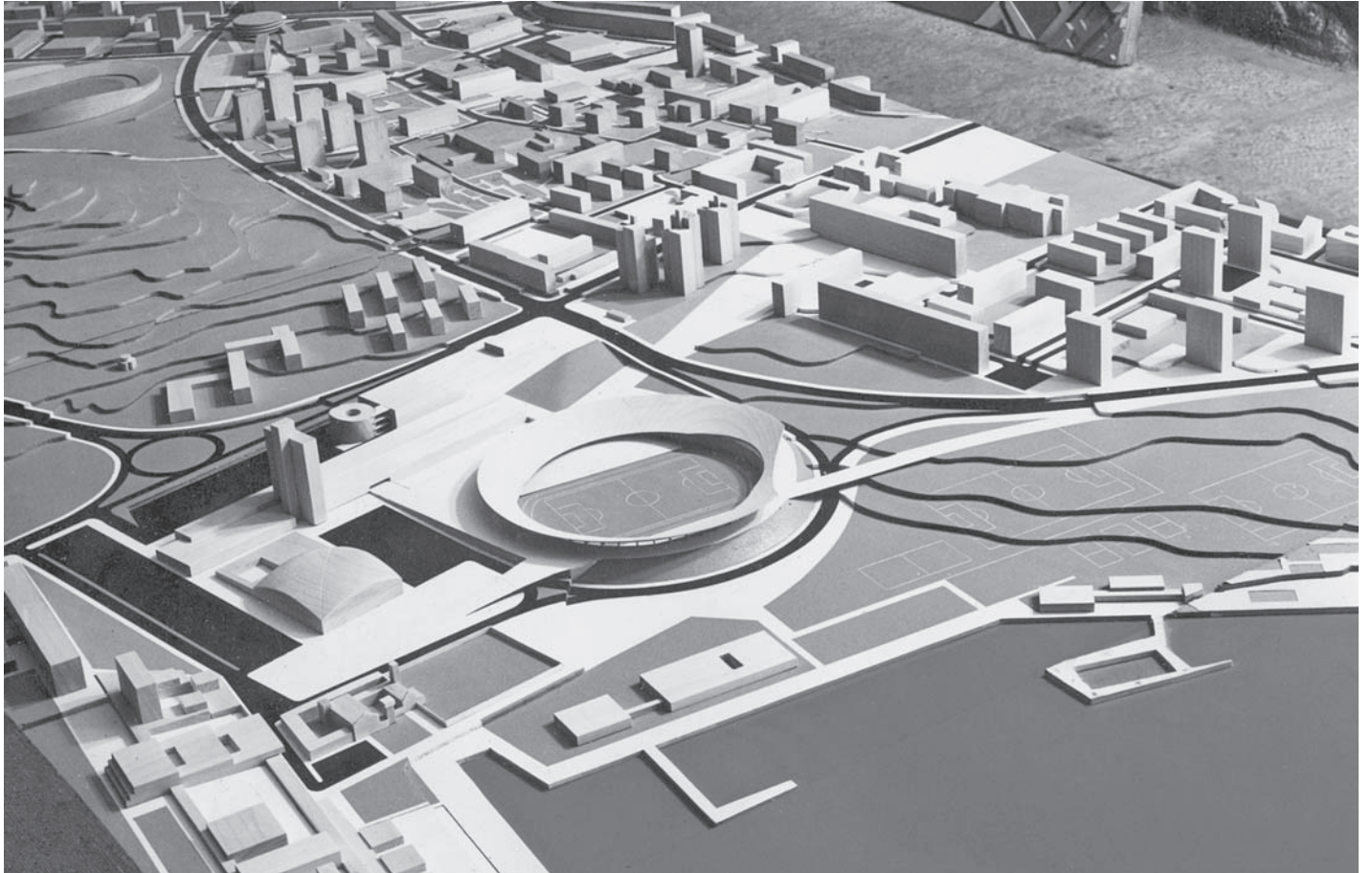
414-427 **VESNA PERKOVIĆ JOVIĆ**

PROJEKTI FRANE GOTOVCA
ZA HAJDUKOV STADION U SPLITU

FRANO GOTOVAC'S DESIGNS
FOR HAJDUK STADIUM IN SPLIT

PREGLEDNI ZNANSTVENI ČLANAK
UDK 725:79(497.5 SPLIT)F. GOTOVAC

SUBJECT REVIEW
UDC 725:79(497.5 SPLIT)F. GOTOVAC

Sl. 1. F. GOTOVAC I V. JAMAN: *PODRUČJE SPINUT-POLJUD* – URBANISTIČKI PROJEKT, 1967.-1968., FOTOGRAFIJA MAKETE PODRUČJA SPINUT-POLJUD SA SJEVEROZAPADNE STRANE, POGLED IZ POLJUDSKE UVALE PREMA STAMBENOM NASELJU SPINUT
FIG. 1. F. GOTOVAC AND V. JAMAN: *SPINUT-POLJUD AREA* – URBAN PLAN, 1967-1968, SCALE MODEL OF SPINUT-POLJUD AREA FROM THE NORTH-WEST, PHOTOGRAPH, VIEW OF THE SPINUT HOUSING DEVELOPMENT FROM POLJUD BAY

VESNA PERKOVIĆ JOVIĆ

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FAKULTET GRAĐEVINARSTVA, ARHITEKTURE I GEODEZIJE
HR – 21000 SPLIT, MATICE HRVATSKE 15

PREGLEDNI ZNANSTVENI ČLANAK

UDK 725:79(497.5 SPLIT)F. GOTOVAC

TEHNIČKE ZNANOSTI / ARHITEKTURA I URBANIZAM

2.01.01. – ARHITEKTONSKO PROJEKTIRANJE

ČLANAK PRIMLJEN / PRIHVACEN: 17. 9. 2012. / 10. 12. 2012.

UNIVERSITY OF SPLIT
FACULTY OF CIVIL ENGINEERING, ARCHITECTURE AND GEODESY
HR – 21000 SPLIT, 15 MATICE HRVATSKE STREET

SUBJECT REVIEW

UDC 725:79(497.5 SPLIT)F. GOTOVAC

TECHNICAL SCIENCES / ARCHITECTURE AND URBAN PLANNING

2.01.01. – ARCHITECTURAL DESIGN

ARTICLE RECEIVED / ACCEPTED: 17. 9. 2012. / 10. 12. 2012.

PROJEKTI FRANE GOTOVCA ZA HAJDUKOV STADION U SPLITU

FRANO GOTOVAC'S DESIGNS FOR HAJDUK STADIUM IN SPLIT

GOTOVAC, FRANO
MODERNA ARHITEKTURA
POLJUD
SPLIT
STADION

GOTOVAC, FRANO
MODERN ARCHITECTURE
POLJUD
SPLIT
STADIUM

U članku su prezentirana tri projekta stadiona Nogometnog kluba Hajduk arhitekta Frane Gotovca nastala u razdoblju od 1965. do 1975. godine. Prvi je projekt napravljen za lokaciju na mjestu postojećeg stadiona na Staromu placu, a preostala dva projekta za lokaciju u Poljudu. Stadioni se ističu specifičnim vanjskim izgledom. Snazan kontekstualizam karakterizira ove zanimljive projekte; interesantno Gotovčevo viđenje suživota sportskog zdanja i okolnog pejzaža provlaci se kroz sva tri projekta.

This paper presents three designs for the Hajduk football stadium created by the architect Frano Gotovac between 1965 and 1975. The first one was conceived for the site of the present stadium on *Stari plac* while the other two were intended for the site in Poljud. The stadiums are characterized by a specific appearance. The role of the context, i.e. the architect's view of an integration between a sports facility and the surrounding landscape characterizes all three projects.

UVOD

INTRODUCTION

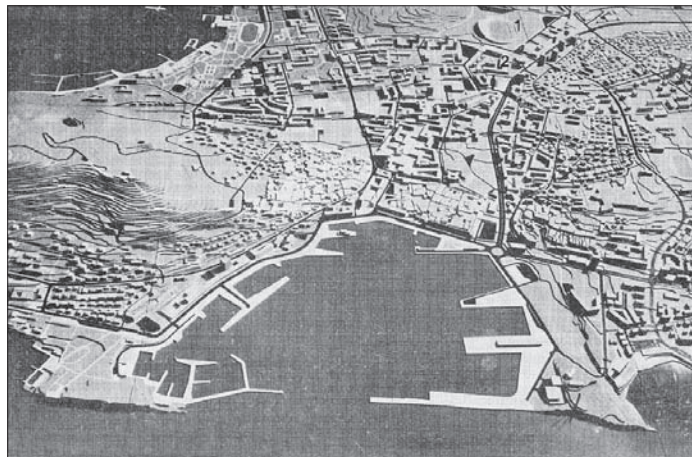
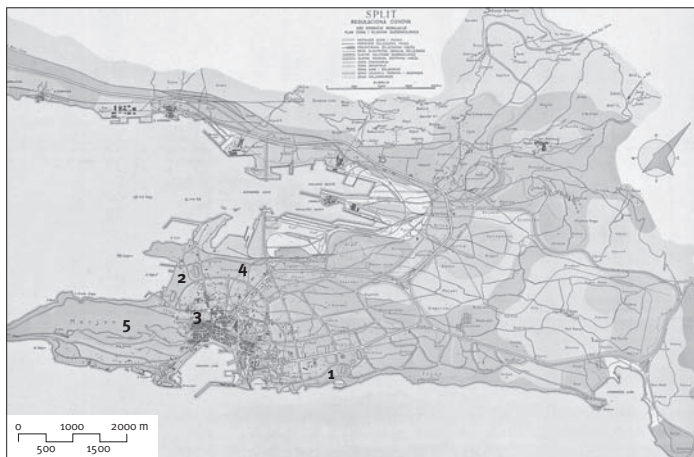
Split je nakon Drugoga svjetskog rata znatno povećao svoj teritorij šireći se na prostore do nedavne daleke periferije. Taj su prostor uglavnom preplavila stambena naselja za sve brojnije stanovništvo koje je naseljavalo Split u potrazi za poslom. Zbog općeg siromaštva u poratnim godinama i nedostatka sredstava za izgradnju unutar stambenih naselja gradile su se u pravilu samo stambene zgrade, a svaka druga izgradnja, primjerice društvenih i sportskih zgrada, nije nalazila ekonomsko opravdanje. Unatoč lošoj ekonomskoj situaciji, o izgradnji gradskoga nogometnog stadiona počelo se razmišljati odmah po završetku rata, istovremeno kad i u drugim gradovima ondašnjih socijalističkih republika, primjerice Zagrebu, Beogradu ili Sarajevu. Za razliku od stadiona u spomenutim gradovima kojih je realizacija uslijedila krajem 40-ih i početkom 50-ih godina, splitski stadion ostvaren je tek potkraj 70-ih godina prošlog stoljeća po projektu arhitekta Borisa Magaša za potrebe Mediteranskih igara, održanih u Splitu 1979. godine.

Dugi niz godina protekao od prvotne ideje do realizacije stadiona rezultirao je ispitivanjem najpogodnijeg mjesta i tipa stadiona kroz nekoliko studija i projekata, većinom splitskih arhitekata, na različitim gradskim lokacijama. Ovaj članak pridonosi tom istraživanju i fokusiran je na prijedloge arhitekta Frane Gotovca¹ temi stadiona u Splitu. Gotovac je danas uglavnom poznat kao arhitekt koji se okusao

u projektiranju velikog broja stambenih zgrada na splitskom području. Među najpoznatije Gotovčeve zgrade pripadaju ove dvije zgrade velikog i plošnog formata: *Kineski zid* na Spinutu iz 1969.-1971. godine² i megastruktura *Krstarica* na zapadnom dijelu Splita 3 izgrađena 1972.-1973. godine.³ Po ovim dvjema zgradama Gotovac je prepoznatljiv autor i značajan predstavnik moderne arhitekture u Splitu i Hrvatskoj druge polovice 20. stoljeća. Objavom neostvarenih Gotovčevih projekata stadiona dobiva se uvid u dio bogata arhitektonskog opusa značajnoga splitskog arhitekta i dobiva se kompletniji pregled njegova stručnog djelovanja, suprotno prevladavajućem mišljenju o Gotovcu graditelju stambenih zgrada. Upečatljivo oblikovani stadioni Gotovčev su prilog istraživanju izgradnje velikih sportskih arena u poslijeratnom razdoblju. Značenje ovih projekata je veliko zbog malog broja projekata i realizacija te namjena drugih autora u našoj sredini. Autor jedinoga izgrađenog stadiona u Socijalističkoj Republici Hrvatskoj bio je arhitekt Vladimir Turina, autor Dinamova stadiona u Maksimiru u Zagrebu, izgrađenog od 1946. do 1953. godine. Turinin stadion oblikovan poput 'otvorene arene' i njegovi teoretski radovi iz istoga vremena urezat će se u pamćenje mladoga Gotovca, polaznika Arhitektonskog odsjeka Tehničkog fakulteta u Zagrebu od 1946. do 1953. godine i Turinina studenta. Desetak godina poslije, u dobi od trideset osam godina, kada Gotovac počinje projektirati prvi od triju stadiona u Splitu, prisjetit će se učenja profesora Turine – odabравši upravo tip 'otvorene arene' za stadion na Staromu placu. Svrha je ovoga rada i rasvjetljavanje urbanističkog procesa razvoja grada Splita 60-ih i 70-ih godina prošlog stoljeća. Iako neostvarene, Gotovčeve studije i prijedlozi stadiona na lokacijama Stari plac i Spinut-Poljud pridonijele su sagledavanju prostornog razvitka tih gradskih predjela.

Gotovac je u razdoblju od desetak godina, od sredine 60-ih do sredine 70-ih godina, bio angažiran na projektiranju nogometnog stadiona u Splitu; u tom periodu ponudio je tri projekta stadiona: jedan na Starom placu, na mjestu staroga Hajdukova igrališta, i dva na

¹ PERKOVIĆ JOVIĆ, 2010.a: 27-33. Frano Gotovac (Split, 1928. – Split, 1990.) bio je arhitekt koji je gotovo svoj čitav radni vijek proveo u Splitu baveci se uglavnom projektiranjem stambenih zgrada i stambenih naselja na splitskom području. Godine 1955., po završetku studija, vraća se u Split gdje je za svoga profesionalnog djelovanja stekao status uglednog arhitekta, javnog djelatnika i zaljubljenika u Split, koji je volio na poseban način. Sudjelovao je aktivno u društvenom životu grada ukazujući na probleme njegova razvoja. Gotovac je bio istinski predan arhitektonskom pozivu. Svojim djelovanjem kontinuirano se borio za pravu, istinsku arhitekturu i teško je odustajao od svojih stajališta. Javno ih je iznio pisući kritičke osvrtne na aktualna zbivanja u gradu, s naročitim naglaskom na pitanja urbanizma i djelovanje urbanističkih institucija grada.

poljudskoj lokaciji. Iako stadion nije realiziran prema Gotovčevoj zamisli, izgrađeni Hajdukov stadion arhitekta Borisa Magaša, pozicioniran u središte uvale, zadržava urbanističku impostaciju koju su predložili arhitekti Frano Gotovac i Vladimir Jaman oblikujući prostor Spinuta i Poljuda u razdoblju 1967.-1968. godine.

PROBLEM LOKACIJE GRADSKOG STADIONA U SPLITU

SITE FOR THE CITY STADIUM IN SPLIT

Pitanje gradskog stadiona i njegova pozicioniranja u gradu Splitu vraća nas u pedesete godine kada je *Direktivnom osnovom* iz 1951. godine bilo predviđeno nekoliko lokacija za izgradnju sportskih terena i igrališta. Trstenik je bio određen za izgradnju „sportskog središta grada i stadiona za 30.000-40.000 gledatelja, a poljudska i spinutska uvala za pomorske i kopnene sportove”.⁴ U zapadnom dijelu uvale bio je planiran „manji stadion za potrebe Armije”⁵ (Sl. 2.). Od stadiona na Trsteniku ubrzo se odustalo zbog izgradnje važnijeg sadržaja za grad – Vojne bolnice izgrađene 1965. godine po projektu arhitekta Antuna Ulricha.⁶ O atraktivnoj spinutsko-poljudskoj lokaciji raspravljalo se u više navrata za izgradnju različitih sadržaja. Ubrzo nakon donošenja Direktivne osnove iz 1951. godine

odustaje se od lokacije sveučilišnog kampusa isključivo na području Bol-Gripe, sjeveroistočno od tvrđave Gripe.⁷ Osim te lokacije određeni su predjeli na Spinutu i Trsteniku za izgradnju visokoškolskih ustanova.⁸ Pridržavajući se te odluke, 1963. godine urbanistička regulacija Spinuta – Poljuda predviđala je u Spinutu izgradnju visokoškolskih zgrada. Poljudska uvala tom je regulacijom bila namijenjena rekreaciji i vodenim sportovima. Od izgradnje stadiona u blizini fakultetskih zgrada odustalo se zbog nepodudarnosti njihovih funkcija. Nova lokacija stadiona, nakon napuštanja one u trsteničkoj i poljudskoj uvali, nije bila određena. Izgradnja stadiona stavljena je u drugi plan u jeku rješavanja goruće stambene krize i nedostatka sredstava za izgradnju sportskih sadržaja.⁹

Sredinom 1960-ih godina ideja o izgradnji stadiona ponovno se aktualizirala – potaknuta činjenicom da je Hajduk sve više sportski jačao i 1967. godine osvojio Kup marsala Tita, značajno državno nogometno natjecanje. Pronaći pravu lokaciju koja bi zadovoljila želje i planove urbanista i emotivni naboj građana, nije bilo nimalo jednostavno. Tih su se godina razmatrale alternativne pozicije u gradu, da bi se naposljetku spinutsko-poljudska lokacija prihvatila kao najprimjerenija za gradnju stadiona.

Arhitekt Vuko Bombardelli zalagao se za nastavak već započete izgradnje Splitova stadiona na Glavičinama s istočne strane Turske kule po projektu iz 1954.-1965. godine. Stadion projektiran za 35.000 gledatelja trebao je preuzeti ulogu gradskog stadiona.¹⁰ Na Staromu placu, gdje je Hajduk odigrao svoje prve utakmice, Bombardelli je predlagao 1963. godine izgradnju stambenih zgrada u nastavku stambenog naselja koje se počelo formirati nešto zapadnije, u Gajevoj ulici, po njegovu projektu iz 1957. godine.¹¹

Bombardellijeva ideja o izgradnji stambenih zgrada priskrbila je naklonost stručnih foru-

SL. 2. *DIREKTIVNA OSNOVA*, 1951. – *DIREKTIVNOM OSNOVOM* BILE SU ODREĐENE LOKACIJE SPORTSKIH OBJEKATA I IGRALIŠTA U SPLITU: SPORTSKO SREDIŠTE GRADA SA STADIONOM NA TRSTENIKU (1) I SPORTSKI TERENI I STADION NA POLJUDU (2). NA STAROMU PLACU BIO JE PREDVIĐEN PARK (3), A NA PODRUČJU GLAVIČINA I *TURSKE KULE* ZAŠTITNO ZELENILO SA SPORTSKO-REKREACIJSKIM TERENIMA (4). PARK-SUMA MARIJAN (5) ZAUZIMA ZAPADNI DIO GRADA.

FIG. 2. *PLANNING GUIDELINES*, 1951 – *PLANNING GUIDELINES* FOR THE SELECTION OF THE SITES FOR THE SPORTS FACILITIES IN SPLIT: THE CENTRAL SPORTS CITY AREA WITH THE STADIUM IN TRSTENIK (1) AND SPORTS GROUNDS AND THE STADIUM IN POLJUD (2). A PARK WAS PLANNED IN *STARI PLAC* AREA (3) AND THE SCREENING VEGETATION ON THE SPORTS AND RECREATION FACILITIES IN THE AREAS OF *GLAVIČINA* AND *TURSKA KULA* (4). *MARIJAN WOODS* (5) OCCUPIES THE WESTERN PART OF THE CITY.

SL. 3. *STUDIJA GRADSKOG CENTRA*, 1959. – *IDEJNOM STUDIJOM GRADSKOG CENTRA* BILA JE RAZMATRANA LOKACIJA GRADSKOG STADIONA PO PROJEKTU VUKE BOMBARDELLIJA IZ SREDINE 1950-ih GODINA NA PREDJELU GLAVIČINE, ISTOČNO OD *TURSKE KULE* (1) I JAVNA GARAZA ZA POTREBE STADIONA (2).

FIG. 3. *STUDY FOR THE CENTRAL CITY AREA*, 1959 – *PRELIMINARY STUDY OF THE CENTRAL CITY* EXAMINES THE SITE OF THE CITY STADIUM ACCORDING TO VUKO BOMBARDELLI'S PROJECT FROM THE MID 1950S IN *GLAVIČINA* AREA, EAST FROM *TURSKA KULA* (1) AND A PUBLIC CAR PARK FOR STADIUM NEEDS (2)

2 PERKOVIĆ JOVIĆ, 2010.b

3 PERKOVIĆ JOVIĆ; DUMANDŽIĆ, 2011.

4 PERVAN, 1965-1966: 43

5 HR DAST, Arhiv UZD, 8.3.1.1-1/2006. *Direktivna regulaciona osnova grada Splita*: 27

6 TUŠEK, 1996.a: 46

7 PERVAN, 1966: 43

8 KALOGJERA, 1965-1966: 53

9 GOTOVAC, 1963. Gotovac u članku iznosi kronologiju događaja vezanih za lociranje gradskog nogometnog stadiona u Splitu.

10 BOMBARDELLI, 1965-1966.b

11 BOMBARDELLI, 1965-1966.a

SL. 4. PLAN GRADA SPLITA, 1973. – NA PLANU GRADA SPLITA UOČAVA SE PODRUČJE STAROGA PLACA S HAJDUKOVIM IGRALIŠTEM (1), PODRUČJE SPINUT-POLJUD (2) I NEDOVRŠENI SPLITOV STADION NA PODRUČJU GLAVČINE (3). GOTOVČEV PRIJEDLOG STADIONA IZ 1967.-1972., POZICIONIRAN U SRCE POLJUJSKE UVALE, NAZNAČEN JE CRTKANOM LINIJOM.

FIG. 4. MAP OF SPLIT, 1973 – THE MAP SHOWS STARI PLAC AREA WITH HAJDUK FOOTBALL FIELD (1), SPINUT-POLJUD AREA (2) AND THE UNFINISHED SPLIT STADIUM IN GLAVČINA AREA (3). GOTOVAC'S PROPOSAL FOR THE STADIUM SITE (1967-1972) IN THE CENTRAL PART OF POLJUD BAY (BROKEN LINE)

ma i Savjeta za urbanizam. Jedina realna smetnja ostvarenju ove ideje bila je službeno stajalište gradskih urbanista koji na prostoru Staroga placa nisu dopuštali nikakvu izgradnju, već isključivo park koji će se „radikalnim prodorom kroz predgrađe Velog Varoša spojiti s marjanskom sumom”.¹² Uže gradsko središte planiralo se organizirati kao pješački prostor s mrežom ulica i trgova, izgrađeno uglavnom trgovačkim, poslovnim i javnim zgradama, po idejnoj studiji regulacije gradskog centra arhitekta Berislava Kalogjera iz 1959. godine.¹³ Ideja o takvom gradskom centru utjecat će na niz arhitektonsko-urbanističkih intervencija u užem središtu grada, u smislu njihove realizacije ili potpunog odustanja od njih.

Berislav Kalogjera razmatrao je stadion na Glavčinama u svojoj studiji i predvidio jače pješačke poteze i javnu garazu za potrebe stadiona, iako se nalazio izvan granice obuhvata urbanističke studije centra grada, s njegove sjeveroistočne strane (Sl. 3.). Ova činjenica išla je u prilog Bombardelliju i mogućoj realizaciji stadiona na Glavčinama, premda je ta lokacija Direktivnom osnovom bila predviđena za sportsko-rekreacijsku namjenu unutar zaštitnoga zelenog pojasa.

NOGOMETNI STADION HAJDUKA NA STAROMU PLACU

HAJDUK FOOTBALL STADIUM ON STARI PLAC

Nezadovoljna razvojem događaja, uprava Hajduka – u strahu da će ostati bez igrališta – obratila se početkom 1966. godine Frani Gotovcu s namjerom da izradi studiju kojom će se pokazati opravdanost izgradnje stadiona na mjestu postojećeg igrališta na Staromu placu (Sl. 4.-6.). Gotovac je isticao „da bi u slavu Hajduka, koji je u ovom stoljeću predstavljao jednu od markantnijih karakteristika Splita, na tome mjestu moralo opstajati jedno memorijalno igralište bez obzira na kapacitet i karakter – hoće li se na njemu odigravati juniorska prvenstva države, omladinski turniri ili srednjoskolske nogometne igre...”.¹⁴

Hajdukovo igralište smjestilo se uza sam obod pučkog naselja Veli Varoš, na padinama marjanske šume. Igralište je s istočne strane graničilo s budućim gradskim centrom, a prema važećoj prostorno-planskoj dokumentaciji – Direktivnoj osnovi, pripadalo je prostoru Spinuta.

Gotovac na prostoru Hajdukova igrališta, veličine četiri hektara¹⁵, predlaže sklop stadiona koji se sastoji od glavne arene s nogometnim igralištem, klupskog doma i poslovnih prostora uza Zrinsko-Frankopansku ulicu te pomoćnih sportskih igrališta na zapadnom dijelu parcele. Ostvareni kapacitet stadiona je

46.000 gledatelja – 36.000 stajalnih mjesta na gledalištu oko stadiona i 10.000 sjedećih mjesta na tribinama s južne i zapadne strane. Gotovac predlaže stadion poput 'otvorene arene' kako se stadion svojim volumenom ne bi nametnuo okolini, temeljeći svoje stajalište na teoretskom promišljanju profesora Vladimira Turine objavljenom 1949. godine pod naslovom *Stadion u arhitekturi*.¹⁶ U tome je autor, prema vlastitu mišljenju, uspio i naglašava: „... stadion po svojoj arhitektonici malen, a po svome kapacitetu velik”.¹⁷ Blizina Marjana i grada nadahnula je Gotovca u modeliranju rahle strukture stadionskog perimetra kako bi prostor stadiona nesmetano komunicirao s okolnim ambijentom. Ostvarena je vizura prema Marjanu i Matoševoj ulici¹⁸ odsijecanjem gornjeg dijela tribina i rotiranjem igrališta u odnosu na okolne ulice.¹⁹ Gotovac je svoj čvrsti projektantski stav u odnosu stadiona prema neposrednoj okolini i pejzažu opisao riječima: „...slobodna vizurna os ulice – Radničko setalište sa slobodnom vizurom na Marjan – pojavila se ovdje kao glavna os, kao ordinata prostorne plastične misli: njezin idejni imperativ”.²⁰ On pomnivo oblikuje svaki pojedini detalj sportskog kompleksa; o oblikovanju nosača tribina i načinu oslanjanja nosača na tlo piše: „Puni betonski diskovi počivaju na zemlji svojim vršcima poput mnogostrukih pipaka u težnji da se odvoje od medija svoje baze, postizujući ovime u parternom doživljaju prozirnost i dojam lakoće”.²¹

Projekt stadiona nije sačuvan.²² O neobičnom izgledu stadiona i finoci njegove plastike govore još jedino sačuvane fotografije makete i kritički osvrti uvaženih arhitekata i sveučilišnih profesora: Josipa Jelovca, Vjenceslava Richtera, Nevena Šegvića, Vladimira Turine i Bruna Milica, koji su o Gotovčevu prijedlogu stadiona iznijeli gotovo identično mišljenje u ocjeni

¹² PERVAN, 1965-1966: 42

¹³ KALOGJERA, 1959-1960. Gradski centar, površine približno 50.000 m², prostirao bi se od sjeverne granice srednjovjekovnoga grada i Trga Gaje Bulata ispred kazališne zgrade prema području Glavčina na sjeveru.

¹⁴ *** 1967.

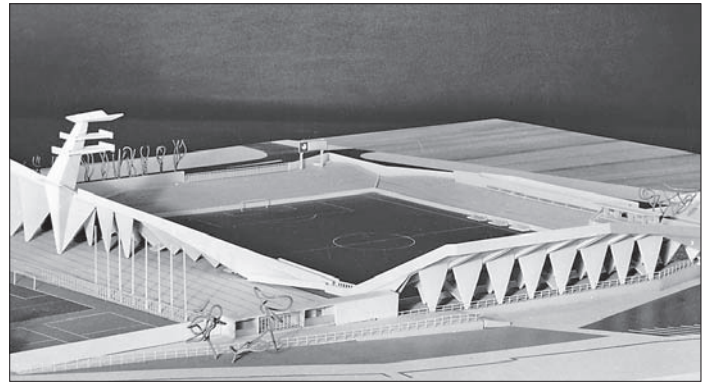
¹⁵ Taj je prostor omeđen ulicama: Zrinsko-Frankopanskom ulicom, Matoševom ulicom (ex Ul. Maksima Gorkog), Plinarskom ulicom i Nazorovim prilazom (ex Ul. Vladimira Nazora).

¹⁶ TURINA, 2006.

¹⁷ Arhiv VPI, *Stadion Hajduka u Splitu – urbanistička analiza, arhitektonska analiza, funkcionalna analiza, kapacitet, ekonomska analiza*, Arhitektonska analiza, 8

¹⁸ Nekadašnji je naziv te ulice Radničko setalište.

¹⁹ Arhiv VPI, *Stadion Hajduka u Splitu – urbanistička analiza, arhitektonska analiza, funkcionalna analiza, kapacitet, ekonomska analiza*, Urbanistička analiza, 6. „U blizoj distanci pojavljuju se kao faktori situacije u tlocrtnom smislu dvije ordinate: zidana zgrada današnjeg doma „Hajduka” i dvije izgrađene i regulirane ulice – Zrinsko-Frankopanska i Maksima Gorkog; pa dok sam teren borilišta sa svojim ukopanim gledalištima slijedi ortogonalnu disciplinu zgrade doma, nadgrade (zapadna i južna

vrlo uspješnog oblikovanja volumena.²³ Projekt Gotovčeva stadiona na Staromu placu, prema riječima Vjenceslava Richtera, „...rezultat je primjene suvremenih arhitektonskih htijenja na jedan određen urbanistički medij. On, prema tome, ne predstavlja studiju stadiona po sebi, već stadiona za jednu jedinstvenu lokaciju, te je kao plastični rezultat upravo interpretacija te određene lokacije. Bez ove lokacije on postaje besmislen”.²⁴

Relativno malena parcela za izgradnju stadiona i svih pratećih sadržaja nije osiguravala dovoljno mjesta za parkirališne površine. Iako je uspio osigurati 12.300 m² parkirališnog prostora na području Staroga placa i u njegovoj neposrednoj blizini, Gotovac predlaže korištenje neizgrađenog prostora uz *Kružnu saobraćajnicu* kao potencijalnoga parkirališnog prostora, napominjući da predjel Staroga placa „fizički pripada sportskoj rekreativnoj spinutsko-poljudskoj zoni”.²⁵ Predloženo prometno rješenje, mogućnost parkiranja automobila i kretanje ljudi nakon završetka utakmice u zbijenom i gusto izgrađenom prostoru oko Staroga placa bili su, prema mišljenju splitskih urbanista, velik nedostatak

projekta. Gotovac je svoj projekt branio ovim riječima, ujedno kritizirajući aktualni urbanizam: „Splitski urbanizam, projektirajući novi centar kao isključivo pješački, uzimajući mediteranske arhajske kriterije za svoja prostorna mjerila i zadržavši splitski željeznički kolodvor na starom mjestu zbog koncentracije svih vrsti prometa, očito je demonstrirao želju i intenciju Splita da u svom centru ima sve pri ruci. Zar u ovom svjetlu izgleda apsurdno i koncepcija nogometnog borilišta na istom mjestu? Ne, ona samo predstavlja potvrdu splitskih urbanističkih htijenja i kriterija.”²⁶ U odgovoru Berislava Kalogjere na novinarsko pitanje o mogućoj izgradnji stadiona na Staromu placu osjećala se nesklonost Gotovčevu rješenju: „Nije mi jasna logika prema kojoj treba centar grada još više opteretiti ako planom nije predviđeno njegovo rasterećenje. Međutim, pretpostavka nije točna. Ne znam na koji bi se drugi način mogao rasteretiti današnji centar ako ne njegovim proširenjem na veću površinu i na veće prostore.”²⁷

Pred Savjetom za urbanizam u prvoj polovici 1967. godine stajala je velika odluka za koji se projekt odlučiti, s obzirom na jake argumente i kvalitetu rješenja obojice arhitekata. Naposljetku se odustalo od obaju prijedloga stadiona, Gotovčeva i Bombardellijeva. Uvažavajući prometno rješenje središta grada i namjenu prostora čitavoga splitskog poluotoka, Savjet za urbanizam odustao je od prijedloga stadiona na prostoru Staroga placa i odabrao povoljniju lokaciju novoga stadiona u Poljudu. Nedugo nakon odustajanja od izgradnje stadiona na mjestu Staroga placa, već 1967. godine razmišljalo se o izgradnji polivalentne dvorane za 7000 gledatelja, *shopping* centra i društvenog doma. Godine 1972.-1973. proveden je natječaj za izgradnju tih sadržaja, ali izvedba nije ostvarena.²⁸ Na prostoru Staroga placa sredinom je devedesetih godina predlagana izgradnja zgrada trgovačke i kulturne namjene. Kako ni taj projekt nije realiziran, prostor Staroga placa do danas je ostao neizgrađena zelena oaza u strogom centru grada.

tribina) na suprotnim stranama spomenutih ulica slijedi svojom tlocrtnom obodnom konturom njihove osi koja prostorno rezultira smionim izrazom tribina u smislu već spomenute diagonalne vizurne ordinate.”

20 GOTOVAC, 1980.a: 15

21 Arhiv VPJ, *Stadion Hajduka u Splitu – urbanistička analiza, arhitektonska analiza, funkcionalna analiza, kapacitet, ekonomska analiza*, Arhitektonska analiza, 8

22 GOTOVAC, 1980.a: 15. Projektant konstrukcije stadiona je Boris Krstulović.

23 GOTOVAC, 1980.a: 15; MIRKOVIC, 1967.a

24 GOTOVAC, 1980.a: 15

25 Arhiv VPJ, *Stadion Hajduka u Splitu – urbanistička analiza, arhitektonska analiza, funkcionalna analiza, kapacitet, ekonomska analiza*, Funkcionalna analiza, 15

26 REIC, 1967.

27 MIRKOVIC, 1967.b

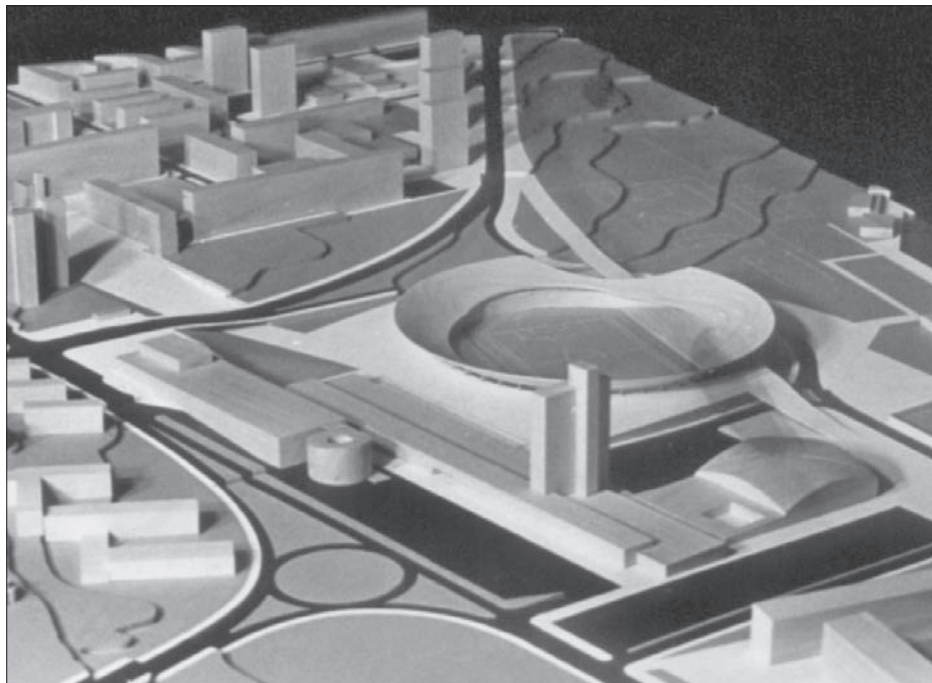
28 TUŠEK, 1996.b; GOTOVAC, 1995. Gotovac obrazlaže nelogičnost programa za izgradnju kulturno-sportskog centra na mjestu Hajdukova igrališta, koje je službeni urbanizam proglasio *zelenom zonom*. Gotovac ističe da je temeljem te odluke bio odbačen njegov prijedlog novoga Hajdukova igrališta na istoj lokaciji.

SL 5. F. GOTOVAC: NOGOMETNI STADION NA STAROMU PLACU, 1966., FOTOGRAFIJA MAKETE STADIONA S ISTOČNE STRANE IZ ZRINSKO-FRANKOPANSKE ULICE

FIG. 5. F. GOTOVAC: FOOTBALL STADIUM ON STARI PLAC, 1966, SCALE MODEL OF THE STADIUM FROM THE EAST (ZRINSKO-FRANKOPANSKA ST.), PHOTOGRAPH

SL 6. F. GOTOVAC: NOGOMETNI STADION NA STAROMU PLACU, 1966., FOTOGRAFIJA MAKETE STADIONA S JUŽNE STRANE IZ PLINARSKJE ULICE

FIG. 6. F. GOTOVAC: FOOTBALL STADIUM ON STARI PLAC, 1966, SCALE MODEL OF THE STADIUM FROM THE SOUTH (PLINARSKA ST.), PHOTOGRAPH

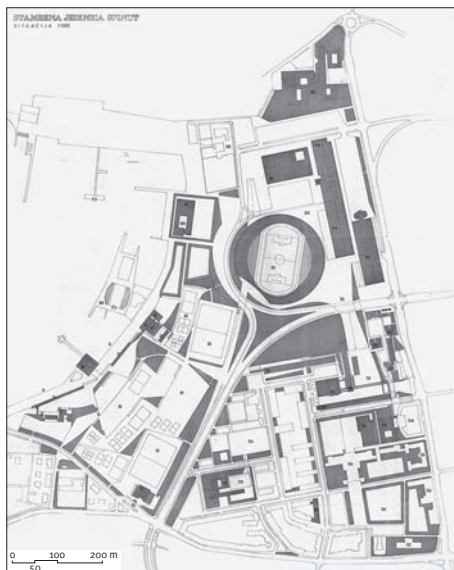

SL. 7. F. GOTOVAC I V. JAMAN: *PODRUĆJE SPINUT-POLJUD* – URBANISTIČKI PROJEKT, 1967.-1968., FOTOGRAFIJA MAKETE PODRUĆJA SPINUT-POLJUD SA SJEVEROISTOČNE STRANE STADIONA PREMA PARK-SUMI MARJAN. U PRVOM PLANU JE SPORTSKA DVORANA S BAZENOM, HOTELSKI TORANJ I JAVNA GARAJA.

FIG. 7. F. GOTOVAC AND V. JAMAN: SPINUT-POLJUD AREA – URBAN PLAN, 1967-1968, SCALE MODEL OF SPINUT-POLJUD AREA FROM THE NORTH-EAST, PHOTOGRAPH, VIEW OF MARJAN WOODS. FOREGROUND: SPORTS HALL WITH A SWIMMING POOL, A HOTEL AND A PUBLIC CAR PARK

SL. 8. F. GOTOVAC I V. JAMAN: *PODRUĆJE SPINUT-POLJUD* – URBANISTIČKI PROJEKT, 1967.-1968., KARTOGRAFSKI PRIKAZ: STAMBENA JEDINICA SPINUT

FIG. 8. F. GOTOVAC AND V. JAMAN: SPINUT-POLJUD AREA – URBAN PLAN, 1967-1968, MAP: HOUSING UNIT SPINUT

NOGOMETNO-ATLETSKI STADION HAJDUKA NA POLJUDU

FOOTBALL AND ATHLETICS HAJDUK STADIUM IN POLJUD

Nogometni klub Hajduk angažirao je Franu Gotovca za izradu projekata stadiona na novoj lokaciji u Poljudu 1967. godine.²⁹ Kako je nova lokacija samo petstotinjak metara udaljena od Staroga placa, Gotovac je tvrdio „...da su pre-naglašena isticanja problema kolnog prometa i fluktuiranja nagomilanih masa ostala i dalje kao generalna i globalna pitanja bez odgovora”.³⁰ Postojan, kao i uvijek, u svojim stajalištima, Gotovac u svome stilu komentira novonastalu situaciju: „Odlučivši se napokon za spinutsko-poljudsku lokaciju, kao da svi zajedno bijahu jednodušni u zaključku da se (opet) osobno angažiram na izradi projekata ovog novog stadiona. Iscrpna studija stadiona Hajduka na njegovu starom mjestu, kao i laskave ocjene i priznanja, pribaviše mi, kako se čini, dostatnu legitimaciju.”³¹

Donesena odluka o izgradnji stadiona u Poljudu zahtijevala je reviziju važecih urbanističkih planova, urbanističkog plana područja Spinut-Poljud iz 1964. godine i *Regulacijske osnove* iz 1951. godine, uz preispitivanje mogućnosti kapacitiranja prostora Spinuta i Poljuda. U skladu s odrednicama urbanističkog plana iz 1964. godine, napravljenog na osnovi prvonagrađenoga natječajnog rada iz 1962.-1963. godine autora Frane Gotovca, Žarka Turketa, Mihovila Anticevica i Borisa Alujevica iz Urbanističkog

zavoda kotara Split, izgrađen je velik dio stambene jedinice Spinut. Lokaciju fakultetske zone, određenu istim urbanističkim planom, trebalo je izmjestiti na povoljnije, mirnije mjesto, podalje od novoga stadiona.

Franu Gotovac, kojega je Nogometni klub Hajduk angažirao za projektiranje stadiona, kao dobar poznavatelj ovoga područja s pravom je zahtijevao „... da zbog značaja stadiona kao objekta i svih relevantnih implikacija ovoga na uži i širi prostor u njegovoj okolini bude autorom kompletnog spinutsko-poljudskog prostora”.³² Zadatak je proširen s projektiranja uže stadijske zone na definiranje čitavog područja Spinuta i poljudske uvale³³ s ciljem povezivanja zatečene izgradnje s novim sadržajima „pa se zadatak prostornog kreatora i sređivača sastoji u mnogome da u cjelovito novo prostorno tkivo na neki način optimalno ukomponira sve ove heterogene sadržaje i veoma kontradiktorne plastične vrijednosti, odnosno da sve to obuhvati jednim zajedničkim prostornim nazivnikom u jednu sintetičnu misao”.³⁴

Gotovac je pristupio ovome poslu u partnerstvu s arhitektom Vladimirom Jamanom, autorom urbanističkog plana vojnog učilišta i ratne luke Lora, koja se nadovezuje na poljudsku uvalu sa sjeverne strane. Sagledavši ovaj prostor ‘prirodnog theatrona’ (Gotovčev naziv) s pozornicom koju tvori more, autorski dvojac smatrao je da „orijentacija prema moru, odnosno uvali predstavlja isključivi i neborivi prostorni imperativ”.³⁵ Uvala je omeđena brdom Marjan na zapadu te rtom Rat i brežuljkom Turska kula na istoku, s vizurama preko mora na Kaštela podno brda Kozjak. U središtu poljudske uvale, koja se blago spušta prema moru, smjestila se stadijska školjka promjera dvjesto metara, s ciljem, kako kaže Gotovac, „ponovnog uspostavljanja prostorne ravnoteže uvale”³⁶ narušene okolnom stambenom izgradnjom koja je prekinula vezu Turske kule s uvalom i Marjanom. Uza stadion, sa sjeverne strane projektirana je sportska dvorana, bazen i hotelski toranj kao vertikalni akcent kompozicije. Hotel visine petnaest do dvadeset katova projektiran je sa 600 kreveta. Između stadiona i Zrinsko-Frankopanske ulice smještena je sesteroetažna, dijelom podzemna javna ga-

²⁹ TUŠEK, 1996.c: 278-280

³⁰ GOTOVAC, 1980.b: 8

³¹ GOTOVAC, 1980.b: 8

³² GOTOVAC, 1980.b: 8

³³ HR DAST, Arhiv UZD, UP 57.1 Područje Spinut-Poljud – Urbanistički projekt, 1. „Područje što je predmetom ovog projekta omeđeno je na jugu s Ulicom Maksima Gorkog do sportske lučice u Spinutu, odnosno Upravne škole (ex Sumarska škola) prema zapadu; Zrinsko-Frankopanskom ulicom na istoku; raskršćem prema brodogradilištu „Split”, odnosno prema punti Rata na sjeveru.”

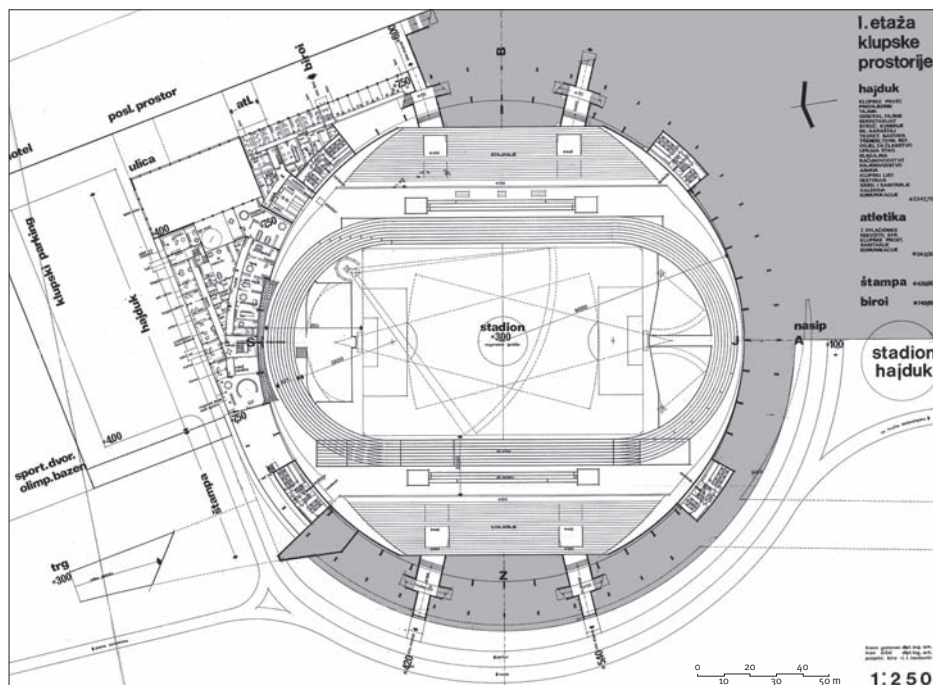
³⁴ HR DAST, Arhiv UZD, UP 57.1 Područje Spinut-Poljud – Urbanistički projekt, 2

raža, površine 33.000 m² za 1300 vozila, i poslovni prostori površine 26.000 m². U širem prostoru uvale planirani su rekreacijski sadržaji³⁷ (Sl. 1., 7., 8.).

Savjet za urbanizam razmatrao je urbanistički projekt tijekom 1968. godine, ocijenivši ga visokim ocjenama. Godine 1969. NO općine Split, na prijedlog Savjeta za urbanizam, usvojio je urbanistički projekt područja Spinut-Poljud, temelj daljnje razrade užega područja stadiona. U veljači 1971. godine poznati projektanti stadiona s čitavog područja Jugoslavije: Kosta Popović, Mika Jančević, Boris Magaš i Mladen Vodička, te sveučilišni profesori: Eugen Erlich, Josip Jelovac i Veselin Simović procijenili su Gotovčev i Jamanov urbanistički projekt vrlo uspješnim jer „... predstavlja kvalitetnu bazu na osnovi koje se može nastaviti rad na projektiranju postavljenog zadatka“.³⁸

Ponesen pozitivnim stajalištima uvažanih arhitekata i općom pozitivnom klimom, Gotovac je pristupio izradi projekta stadiona. U želji da stadion u budućnosti izgradi jako splitsko građevinsko poduzeće „I. L. Lavčević“, pored Gotovca Hajduk je angažirao zaposlenika tog poduzeća, arhitekta Ivana Žižica³⁹, na izradi projektne dokumentacije stadiona, čime je bila osigurana primjena Lavčevićeve tehnologije građenja pri izvedbi.

Stadion je koncipiran kao ‘zatvorena arena’ za 60.000 gledatelja, istovremeno gradski i Hajdukov stadion s nogometnim terenom i atletskim borilištima. Tribine stadiona, jednostavne kružne forme, primaju 30.000 gledatelja na sjedecim mjestima. U parternom dijelu stadiona predviđeno je 30.000 stajalih mjesta. Lokacija stadiona određena je urbanističkim rješenjem Spinuta – Poljuda i zauzima središnji dio uvale. Zapadna orijentacija uvale sa širokim vizurama prema moru smatra se neadekvatnim izborom za izgradnju stadiona jer neugodno osvjetljenje sunca pri zalasku ometa praćenje sportskih priredbi na stadionu. Favoriziranje kvalitetnije zapadne tribine za promatranje utakmice značilo bi odustajanje od temeljnih projektantskih načela – nepoštivanje autoriteta zapadne orijentacije i prostorne logike mjesta. Otvaranje čitavog prostora Spinuta i Poljuda moru,

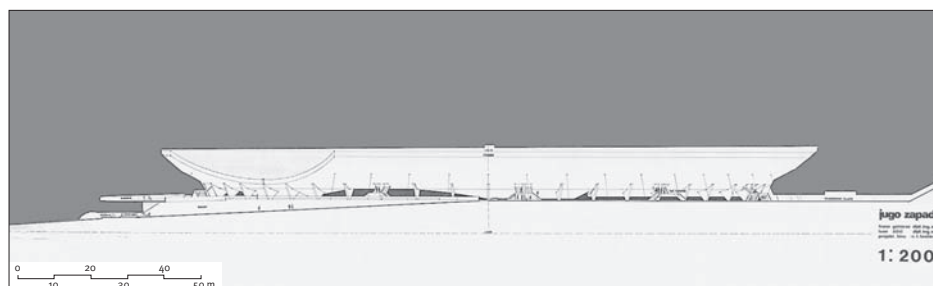

usmjerenost vizura prema moru i Marjanu usvojeni su i čvrsto zacrtani principi urbanističkim rješenjem ovoga prostora iz 1967.-1968. godine. Gotovac zadržava čvrstu kružnu formu stadiona i predlaže prsten tribina jednake visine oko stadionskog partera, dajući tribinama s istočne i zapadne strane isti tretman, a time i jednaku važnost. „Zaokruženi tanjur“⁴⁰, kako Željka Čorak slikovito naziva Gotovčev stadion stroge i introvertne forme, usmjerava pozornost gledatelja na sportski događaj, a željena orijentacija prema moru postignuta je „izbacivanjem u centar zbijanja ove uvale koja je kompletna orijentirana na medij mora“.⁴¹

Radi uspostave veze stadiona i prirodnoga okolnog ambijenta, ideja koja Gotovca zaokuplja još od projekta stadiona na Staromu placu, odsijeca vanjski plašt stadiona na zapadnoj strani, čime ostvaruje kontakt unutrašnjosti stadiona s park-sumom Marjan. Unutrašnji obris tribina oblikovan je u skladu s pružanjem atletske staze. Na sjevernom i

SL. 9. F. GOTOVAC I I. ŽIŽIC: NOGOMETNO-ATLETSKI STADION HAJDUKA I GRADSKI STADION NA POLJUDU, 1972., TLOCRT PRVE ETAŽE STADIONA – KLUPSKE PROSTORIJE
FIG. 9. F. GOTOVAC AND I. ŽIŽIC: FOOTBALL AND ATHLETICS HAJDUK STADIUM AND THE CITY STADIUM IN POLJUD, 1972., FIRST-FLOOR PLAN – CLUB PREMISES

SL. 10. F. GOTOVAC I I. ŽIŽIC: NOGOMETNO-ATLETSKI STADION HAJDUKA I GRADSKI STADION NA POLJUDU, 1972., JUGOZAPADNO PROČELJE STADIONA
FIG. 10. F. GOTOVAC AND I. ŽIŽIC: FOOTBALL AND ATHLETICS HAJDUK STADIUM AND THE CITY STADIUM IN POLJUD, 1972., SOUTHWEST ELEVATION

35 HR DAST, Arhiv UZD, UP 57.1 Područje Spinut-Poljud – Urbanistički projekt, 1

36 GOTOVAC, 1980.b: 9

37 GOTOVAC, 1968.b; MATIĆ, 1972.

38 GOTOVAC, 1980.b: 9

39 GOTOVAC, 1980.b: 9. Autori su projekta stadiona Frano Gotovac i Ivan Žižić, a projektant konstrukcije je Boris Krstulović.

40 ČORAK, 1972.

41 GOTOVAC, 1980.b: 9. Dio teksta iz zaključaka konzultativnog sastanka.

SL. 11. F. GOTOVAC I R. RUŽIĆ: PODRUČJE SPINUT-POLJUD I NOGOMETNI STADION *HAJDUKA*, NATJEČAJNI PROJEKT, 1975., URBANISTIČKO RJEŠENJE PODRUČJA SPINUT-POLJUD
 FIG. 11. F. GOTOVAC AND R. RUŽIĆ: SPINUT-POLJUD AREA AND *HAJDUK* FOOTBALL STADIUM, COMPETITION ENTRY, 1975, URBAN PLAN OF SPINUT-POLJUD AREA

južnom dijelu oval atletske staze zadire u prostor tribina zaobljujuci je pa je oblik tribina plastičniji. Gledatelj se na ovaj način približio nogometnoj igri i atletskom natjecanju pa kontakt postaje neposredniji.

Oko stadionskog prstena Gotovac postavlja pješacki plato s kojeg se pristupa gornjoj razini tribina. U sjeveroistočnom dijelu ispod stadionskog platoa nalaze se prateće prostorije stadiona u dvije razine: prostorije za sportaše – nogometaše i atletičare, za domaću i gostujuću ekipu, prostorije za novinare, trenere i suce, klupske prostorije nogometnog kluba, manja sportska dvorana, ulazi za nogomet – glavni i sporedni, ulaz za atletiku i ulaz za novinare, te druge prostorije. Pristup u ove prostorije, kao i niže dijelove tribina, ostvaruje se izravno s terena (Sl. 9. i 10.).

Gotovac je u intervjuu za riječki „Novi list“⁴² 1968. godine govorio o skoroj izgradnji nogo-

metno-atletskog stadiona u Poljudu te pozitivnoj energiji i entuzijazmu koji su pratili sve etape ovoga pothvata. Situacija oko izgradnje kruznoga stadiona izmijenila se zbog pomankanja financijskih sredstava pa Gotovac 1974. godine piše: „Sve ovo mirisi na uobičajene splitske planove i projekte, zrele ipak u krajnjoj liniji za ladicu ili za koš.“⁴³ Godine čekanja utjecale su na izmjenu stajalista o tipu stadiona koji će se graditi u Poljudu pa je 1975. godine raspisan natječaj za Hajdukov isključivo nogometni stadion, bez atletske staze.

NOGOMETNI STADION *HAJDUKA* NA POLJUDU

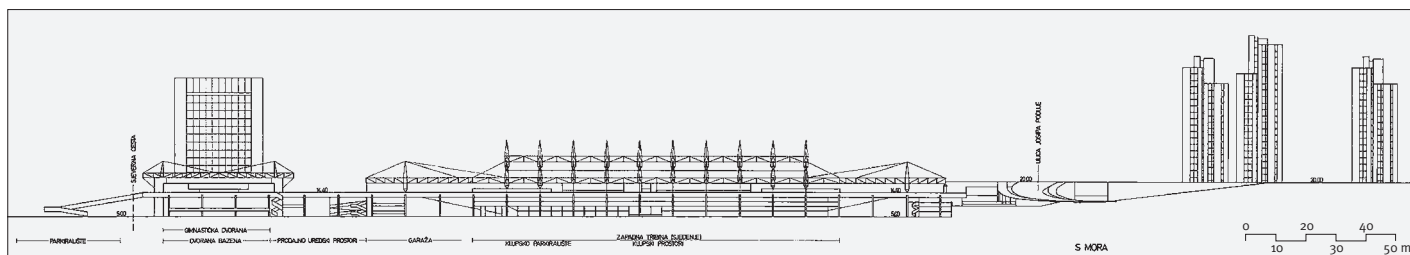
HAJDUK FOOTBALL STADIUM IN POLJUD

Buduci da izgradnja nogometno-atletskog stadiona u Poljudu po Gotovčevu kružnom projektu nije ostvarena, 1974. godina bila je obilježena ponovnim preispitivanjem moguće lokacije Hajdukova igrališta, Staroga placa ili Poljuda. Hajduk se zalagao za izgradnju klupskoga nogometnog igrališta na Staromu placu, ideju koju je preferirao još od Gotovčeve studije na tome mjestu iz 1966. godine. Kako bi se još jednom provjerila mogućnost te lokacije, uprava Hajduka zatražila je od arhitekta Koste Popovića izradu studije igrališta na Staromu placu. Gradski urbanisti i ovaj su put izrazili svoje protivljenje predloženoj lokaciji, ostavši pri prijašnjem stajalištu i izboru poljudske lokacije za izgradnju Hajdukova stadiona. U igru je ponovno uključeno Splitovo igralište na Turskoj kuli, koje je moguće „manjom rekonstrukcijom i dogradnjom osposobiti za ulogu gradskog stadiona“⁴⁴, ako bi stadion u Poljudu bio isključivo Hajdukov nogometni stadion. Razmišljanja o preoblikovanju Gotovčeva projekta kruznoga stadiona i prilagođavanju nogometnom igralištu⁴⁵ ubrzo su zamijenjena idejom o raspisivanju natječaja za izgradnju nogometnog stadiona Hajduka u Poljudu, a „projektna dokumentacija Frane Gotovca osuđena je da samo popuni bogati arhiv mnogobrojnih dosadašnjih pokušaja izgradnje tog objekta“.⁴⁶

Izvršno vijeće općine Split raspisalo je 1975. godine opći jugoslavenski, anonimni i pozivni natječaj za regulaciju sportsko-rekreativne zone Spinut-Poljud i arhitektonsko rješenje stadiona Nogometnog kluba Hajduk, bez

SL. 12. F. GOTOVAC I R. RUŽIĆ: PODRUČJE SPINUT-POLJUD I NOGOMETNI STADION *HAJDUKA*, NATJEČAJNI PROJEKT, 1975., PROČELJE S MORA

FIG. 12. F. GOTOVAC AND R. RUŽIĆ: SPINUT-POLJUD AREA AND *HAJDUK* FOOTBALL STADIUM, COMPETITION ENTRY, 1975, SEA FRONTAGE

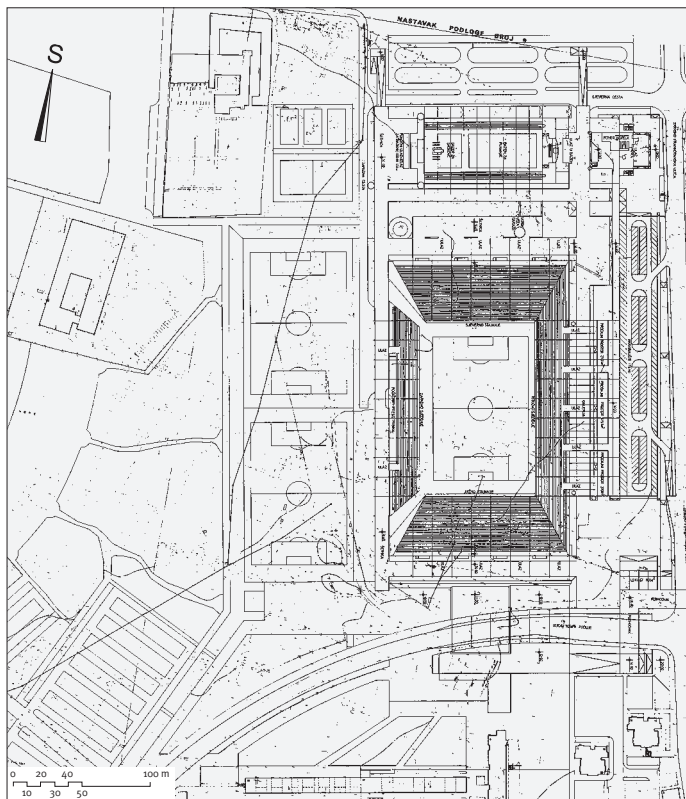

atletske staze, natkrivenoga gledališta za 50.000 gledatelja. I ovaj je put, uz Borisa Magaša i Kostu Popovića, bio pozvan Frano Gotovac – osoba koja se „... kako se čini (barem što se tiče splitskih stadionskih referenci), nije mogla preskočiti”.⁴⁷

Gotovac – zajedno s kolegom arhitektom Rankom Ružićem i inženjerom konstrukcije Josipom Vlahovićem – odustaje od kružne forme prijašnjeg prijedloga stadiona iz 1967.-1968. godine i predlaže stadion čvrstoga pravokutnog oblika. Odustaje i od polaganja stadiona u središte uvale, locirajući stadionski sklop uz Zrinsko-Frankopansku ulicu u sjeveroistočnom uglu poljudske uvale. Svoju odluku Gotovac objašnjava riječima: „... Budući da isključivo nogometno igralište bez atletskih staza, kao klupski nogometni pogon s golemim, u svom tkivu apliciranim komercijalnim prostorom – nije i ne može biti ni blizu, po svojoj generalnoj i kompleksnoj urbano-arhitektonskoj klasifikaciji, karakteru polivalentnog olimpijskog stadiona – to se ovdje, u mome samom startu, javila jedina moguća solucija njegova plasmata u kontekstu ovog prostora odnosno u njegovu *nabijanju* uz sam istočni obod (theatrona), koncentrirajući na taj način poslovni prostor uz samu Zrinsko-Frankopansku ulicu. Taj, takav objekt nije mogao (a i nije imao više prava) pretendirati da bude samosvojnim akcentom uvale.”⁴⁸

Odmaknuvši stadion od mora, Gotovac je prepustio veći dio uvale pomoćnim sportskim terenima i rekreacijskim površinama masovnog sporta. Sa sjeverne strane stadiona nalazi se bazen i hotelski toranj – akcent kompozicije. Većinu gledatelja smješta na istočnu tribinu, nepovoljnu za praćenje utakmice zbog neugodnoga zapadnog osunčanja, ali, prema Gotovcu, jedinstvenih vizura prema moru i Marjanu, koje svakako treba uvući u unutrašnjost stadiona. Stoga Gotovac žrtvuje kvalitetniju zapadnu tribinu, dajući joj malen kapacitet kako svojom veličinom ne bi sprječavala pogled i vezu s okolinom. S ciljem naglašavanja kontakta stadiona i prirodnog okruženja, on radi bočne proreze na spoju sjeverne i južne tribine sa zapadnom. Veza stadion-priroda provlači se na različite načine kod svih Gotovčevih projekata stadiona, od Staroga placa do Poljuda (Sl. 11.-15.).

Na natječaju Gotovac ostaje bez nagrade. Ocjenjivački žiri nije prihvatio ‘shematičnost i veliku koncentraciju’ sadržaja uz Zrinsko-

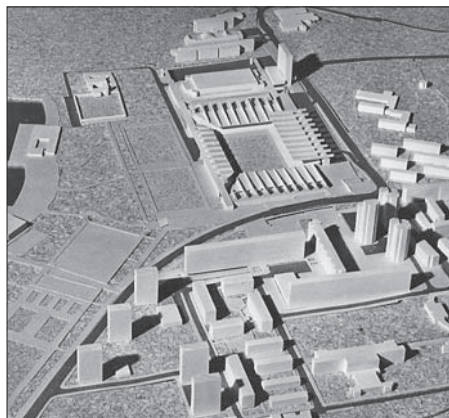

-Frankopansku ulicu ni izgled izduženoga južnog pročelja ‘prenaglašenog u prostoru’. Lošim je ocijenjeno smještanje većine gledatelja na istočnu tribinu i rešetkasta konstrukcija stadionskog pokriva ‘prenaglašenog konstruktivizma’.⁴⁹

Arhitekt Ivan Piteša dobiva prvu nagradu, arhitekti Borivoj Mikuša, Vladimir Milčić i Čas-

SL 14. F. GOTOVAC I R. RUŽIĆ: PODRUČJE SPINUT-POLJUD I NOGOMETNI STADION HAJDUKA, NATJEČAJNI PROJEKT, 1975., FOTOGRAFIJA MAKETE PODRUČJA SPINUT-POLJUD IZ SMJERA JUGOZAPADA

FIG. 14. F. GOTOVAC AND R. RUŽIĆ: SPINUT-POLJUD AREA AND HAJDUK FOOTBALL STADIUM, COMPETITION ENTRY, 1975, SCALE MODEL OF THE SPINUT-POLJUD AREA FROM THE SOUTHWEST, PHOTOGRAPH

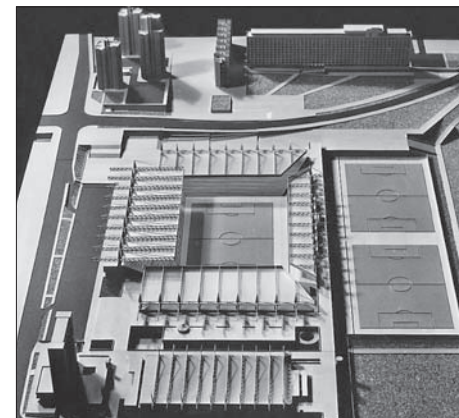

SL 13. F. GOTOVAC I R. RUŽIĆ: PODRUČJE SPINUT-POLJUD I NOGOMETNI STADION HAJDUKA, NATJEČAJNI PROJEKT, 1975., UZE PODRUČJE STADIONA

FIG. 13. F. GOTOVAC AND R. RUŽIĆ: SPINUT-POLJUD AREA AND HAJDUK FOOTBALL STADIUM, COMPETITION ENTRY, 1975, AREA AROUND THE STADIUM

SL 15. F. GOTOVAC I R. RUŽIĆ: PODRUČJE SPINUT-POLJUD I NOGOMETNI STADION HAJDUKA, NATJEČAJNI PROJEKT, 1975., FOTOGRAFIJA MAKETE STADIONA I DIJELA STAMBENOG NASELJA SPINUT, POGLED PREMA SJEVERU

FIG. 15. F. GOTOVAC AND R. RUŽIĆ: SPINUT-POLJUD AREA AND HAJDUK FOOTBALL STADIUM, COMPETITION ENTRY, 1975, SCALE MODEL OF THE STADIUM AND A PART OF THE SPINUT HOUSING DEVELOPMENT, VIEW TO THE NORTH, PHOTOGRAPH

42 GOTOVAC, 1968.a

43 GOTOVAC, 1974.

44 VILIĆ, 1975.

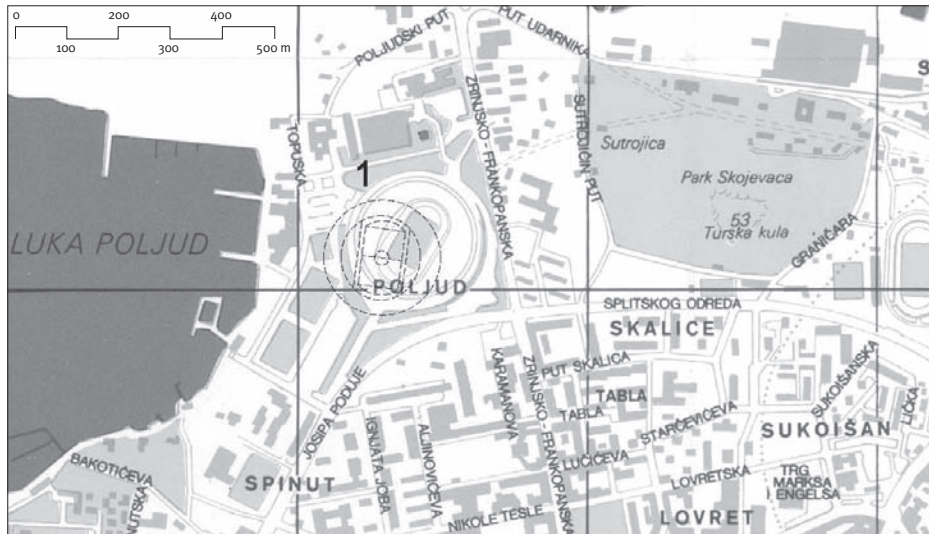
45 J. S. D., 1975.

46 VILIĆ, 1975.

47 GOTOVAC, 1980.c: 7

48 GOTOVAC, 1980.c: 8

49 Arhiv DT, *Natjecaj za urbanističko-arhitektonsko rješenje sportsko-rekreacijske zone Spinut-Poljud sa stadionom N.K. „Hajduk” Split*, Zapisnik o radu ocjenjivackog suda

Sl. 16. PLAN GRADA SPLITA, 1982. – NA PLANU GRADA SPLITA NA PODRUČJU POLJUDA UOČAVA SE HAJDUKOV STADION IZGRADEN 1979. PO PROJEKTU ARHITEKTA BORISA MAGAŠA (1). CRTKANOM LINIJOM NACRTAN JE GOTOVČEV KRUGLI STADION PO PROJEKTU IZ 1967.-1972. GODINE.

FIG. 16. MAP OF SPLIT, 1982 – THE MAP OF SPLIT WITH THE POLJUD AREA SHOWS HAJDUK STADIUM BUILT IN 1979 ACCORDING TO DESIGN PRODUCED BY THE ARCHITECT BORIS MAGAŠ (1). A BROKEN LINE MARKS GOTOVČA'S ROUND STADIUM ACCORDING TO HIS DESIGN FROM 1967-1972

timir Petrović drugu, a arhitekti Boris i Olga Magaš dobivaju treću nagradu.

Do realizacije stadiona nije došlo ni po Pitešinu projektu jer je Splitu dodijeljena organizacija VIII. mediteranskih igara 1979. godine, a to je uvelike promijenilo razvoj događaja oko izgradnje novoga stadiona u Poljudu. Isključivo nogometni stadion, kakav se tražio prema propozicijama natjecanja iz 1975. godine, nije odgovarao natjecanjima koja su se trebala održati na ovima Mediteranskim igra-

ma. Stoga je Direkcija VIII. mediteranskih igara, organizator igara i investitor budućeg stadiona, raspisala novi pozivni natječaj 1976. godine za sportsku zonu u Poljudu s olimpijskim stadionom.

Pravo sudjelovanja imali su nagrađeni autori iz prethodnog natjecanja: dobitnik prve nagrade arhitekt Ivan Piteša, dobitnici druge nagrade arhitekti Borivoj Mikusa, Vladimir Milčić i Častimir Petrović, te trećenagrađeni arhitekti Boris i Olga Magaš. Na traženje Društva arhitekata Splita Gotovac je naknadno predloženo za sudjelovanje na natječaju, ali nije prihvaćen zbog nedosljednih stajališta Direkcije.

Frano Gotovac, iako najaktivniji, ostao je bez nagrade i mogućnosti sudjelovanja u realizaciji ideje kojoj je posvetio godine svoga rada. Svoje razočaranje izrazio je u osvrtima na događaje oko 'slučaja stadion'.⁵⁰ Prvu nagradu na natječaju 1976. godine dobili su arhitekti Olga i Boris Magaš i po njihovu je projekat stadion i izgrađen⁵¹ (Sl. 16.).

ZAKLJUČAK

CONCLUSION

Prezentirani Gotovčevi prijedlozi stadiona – projekt nogometnog stadiona na Staromu placu i dva projekta stadiona u poljudskoj uvali, atletsko-nogometni i nogometni stadion – upotpunjuju dosadašnje spoznaje o

⁵⁰ GOTOVAC, 1981: i LORGER, 1977: L.S.: „Radili ste tri stadionske teme. Ipak, nema vas u ovom posljednjem, izlučnom natjecanju... Da li je to uslijed averzije prema modernom nogometu, ili ...” G.F.: „Ne, nema to veze s 'totalnim nogometom'. Bio sam preporučen od strane Društva arhitekata grada Splita, ali rukovodioci Mediteranskih igara usprotivili su se mom pozivu navodeći, među ostalim, i to da bi moje prisustvo, kao četvrtog člana u ekipi, moglo izazvati ostale natjecatelje koji su u prethodnom, tj. 'Hajdukovom' natjecanju dobili otkupe i razna obestecenja. (Trojica pozvanih su trojica prvonagrađenih.) Time se na neki način ipak osnazio kontinuitet natjecanja za 'Hajdukovom' igraliste, što je naročito cudno. Naime, očito je da je taj natjecaj bio promašen i očito je bilo da on neće dati ono što traži program Mediteranskih igara. Ali pošto-poto nije se htjelo anulirati taj natjecaj i tako priznati da je izgubljeno vrijeme i u krajnjoj liniji – novac. Dakle, kako za projekt 'Hajdukovog' igralista nisam dobio ni nagrade ni otkupa, izostao sam i u ovoj utakmici.”

⁵¹ TUŠEK, 1995.d: 302

dugotrajnom procesu – od početne ideje do konačne realizacije stadiona Nogometnog kluba Hajduk u Splitu. Prvi Gotovčev prijedlog stadiona na lokaciji u Poljudu nudi pored projekta stadiona i urbanističko rješenje sivega područja. Ovaj urbanistički projekt, autora Gotovca i Jamana, djelomično je realiziran kroz stambeno naselje sjevernoga dijela Spinuta i predstavlja prilog urbanističkom razvoju predjela Spinut-Poljud u doba poslije Drugoga svjetskog rata. Nekad slabo naseljeno područje naglo se urbanizira, a izgradnjom Hajdukova stadiona to područje grada dobiva na značenju jer se interes iz povijesnog centra srednjovjekovnoga grada prebacuje na područje gradske periferije na sjevernoj strani splitskog poluotoka.

Gotovčev nerealizirani projekt stadiona na Staromu placu prilog je temi izgradnje stadiona u gusto izgrađenom gradskom ambijentu, a projekti stadiona u poljudskoj uvali prilozi su ideji stadiona u zelenilu u neposrednoj blizini grada. Navedenim projektima dopunjava se predodžba o značajnomu splitskom arhitektu Gotovcu, nositelju moderne arhitekture na splitskom području, koji je, nasuprot uvriježenome mišljenju o Gotovcu kao graditelju stambenih zgrada i naselja, veliki dio svoje stručne aktivnosti posvetio pitanju izgradnje značajnoga sportskog objekta – gradskoga i Hajdukova stadiona u Splitu.

Prijedlog stadiona na Staromu placu i prvi projekt stadiona na Poljudu ističu se speci-

fičnim oblikovanjem stadionske školjke, izraženim kontekstualizmom i brižljivim odnosom prema markantnim punktovima okolnoga krajolika. Projekti donose prepoznatljiv Gotovčev osobni autorski pečat; izrazito plastički pristup oblikovanju kod prvog projekta, umjeren i suzdržan pristup oblikovanju kod drugog, a konstruktivistički izraz kod trećeg prijedloga stadiona. Projekti stadiona, svojedobno ocijenjeni visokim ocjenama uvažanih stručnjaka, uvrstavaju Gotovca u malobrojnu grupu hrvatskih arhitekata koji su imali priliku baviti se tom problematikom, s obzirom na rijetkost ovakvih narudžbi. Teoretske rasprave Gotovčeva profesora, arhitekta Vladimira Turine, o izgledu stadiona novoga poslijeratnog doba i njegovo stručno djelovanje, utjecali su na odabir osnovnog koncepta i oblikovanje Gotovčevih prijedloga stadiona, a to ukazuje na kontinuitet i utjecaj *zagrebačke arhitektonske škole* na splitskom području.

Upoznavanje, analiza i vrjednovanje projekata stadiona arhitekta Frane Gotovca neupitno pridonose vrijednosti moderne arhitekture u Splitu i Hrvatskoj druge polovice 20. stoljeća. Rezultati istraživanja Gotovčevih projekata stadiona trebali bi upotpuniti dosadašnja sustavna istraživanja moderne arhitekture u Hrvatskoj kao prilog istraživanju različitih arhitektonskih opusa i različitih tipologija zgrada.

LITERATURA

BIBLIOGRAPHY

1. BOMBARDELLI, V. (1965.-1966.a), *Stambeno naselje u Gajevoj ulici*, URBS, Komisija za urbanistički plan Skupštine općine Split, Urbanistički biro Split, 6: 85, Split
2. BOMBARDELLI, V. (1965.-1966.b), *Gradski stadion Split*, URBS, Komisija za urbanistički plan Skupštine općine Split, Urbanistički biro Split, 6: 133-135, Split
3. ČORAK, Ž. (1972.), *Drugi stadij 'Hajdukova' stadiona*, „Nedjeljna Dalmacija”, 67 /20.8./: 12-13, Split
4. GOTOVAC, F. (1963.), *Urbanizam i sport*, „Slobodna Dalmacija”, 20 (5782 /21.3./): 4, Split
5. GOTOVAC, F. (1967.), *Životna stvarnost i plan*, „Slobodna Dalmacija”, 23 (6901 /9.5./): 4, Split
6. GOTOVAC, F. (1968.a), *Ambicije jednog grada – Hajduk ce dobiti novi stadion*, „Novi list”, 22 (128 /1.-2.6./): 11, Rijeka
7. GOTOVAC, F. (1968.b), *Stadion u Poljudu*, „Hajduk”, 22 (120 /srpanj/): 3, Split
8. GOTOVAC, F. (1974.), *Bazen na lošem mjestu*, „Nedjeljna Dalmacija”, 146 /24.2./: 13, Split
9. GOTOVAC, F. (1980.a), *Stadion 'Hajduka' u Splitu, 1966.*, „Čovjek i prostor”, 28 (6 /327/): 14-15, Zagreb
10. GOTOVAC, F. (1980.b), *Veliki gradski stadion 'Hajduka' – spinutsko-poljudska lokacija*, „Čovjek i prostor”, 28 (7-8 /328-329/): 8-9, Zagreb
11. GOTOVAC, F. (1980.c), *Nogometni stadion Hajduka u Splitu, 1975.*, „Čovjek i prostor”, 28 (9 /330/): 6-8, Zagreb
12. GOTOVAC, F. (1981.), *Bauk nad Sutrojićom*, „Nedjeljna Dalmacija”, 514 /15.3./: 8-9, Split
13. GOTOVAC, F. (1995.), *Natjecajni saltomortale*, Izazov prostora, ogledi i članci, Društvo arhitekata Splita i PB Konstruktor, Biblioteka društva arhitekata Splita, 2: 17-20, Split
14. J. S. D. (1975.), *Konačno dogovoreno – 'Hajdukov' stadion u Poljudu*, „Slobodna Dalmacija”, 33 (9276 /23.1./): 1, Split
15. KALOGJERA, B. (1959.-1960.), *Split – studija regulacije gradskog centra*, URBS, Urbanistički biro Split, 3: 8-32, Split
16. KALOGJERA, B. (1965.-1966.), *Razvitak Direktivnog plana od 1951. do 1961. za područje grada*, URBS, Komisija za urbanistički plan Skupštine općine Split, Urbanistički biro Split, 6: 45-54, Split
17. LORGER, S. (1977.), *Arhitekti bez šanse*, interview s Franom Gotovcem, „Nedjeljna Dalmacija”, 27.2.: 10, Split
18. MATIĆ, R. (1972.), *Univerzalni stadion*, „Hajduk”, 20 (147 /ožujak/): 5, Split
19. MIRKOVIĆ, V. (1967.a), *Suvremena arhitektura na spornom mjestu*, „Slobodna Dalmacija”, 23 (6850 /8.3./): 4, Split
20. MIRKOVIĆ, V. (1967.b), *Odgovora li HSM Mejama?*, „Slobodna Dalmacija”, 23 (6883 /15.4./): 5, Split
21. PERKOVIĆ JOVIĆ, V. (2010.a), *Stambena arhitektura arhitekta Frane Gotovca*, disertacija, Arhitektonski fakultet, Zagreb
22. PERKOVIĆ JOVIĆ, V. (2010.b), *Stambene zgrade arhitekta Frane Gotovca na Spinutu u Splitu*, „Prostor”, 18 (1): 152-165, Zagreb
23. PERKOVIĆ JOVIĆ, V.; DUMANDŽIĆ, F. (2011.), *Stambene zgrade arhitekta Frana Gotovca u Splitu 3*, „Prostor”, 19 (1): 228-239, Zagreb
24. PERVAN, B. (1965.-1966.), *Direktivni urbanistički plan iz 1951. godine*, URBS, Komisija za urbanistički plan Skupštine općine Split, Urbanistički biro Split, 6: 35-44, Split
25. REIĆ, Z. (1967.), *Novi stadion na starom 'Placu'?*, „Slobodna Dalmacija”, 23 (6802 /11.1./): 9, Split
26. TURINA, V. (2006.), *Stadion u arhitekturi*, *Rukopisi Vladimira Turine*, UPI 2M PLUS, 217-220, Zagreb
27. TUŠEK, D. (1996.a), *Natjecaj za Vojnu bolnicu (1952)*, u: *Arhitektonski natjecaji u Splitu 1945-1995.*, Građevinski fakultet Sveučilišta u Splitu i Društvo arhitekata Splita, Biblioteka društva arhitekata Splita, 45-48, Split
28. TUŠEK, D. (1996.b), *Natjecaj za Spomen-dom (1972-73)*, u: *Arhitektonski natjecaji u Splitu 1945-1995.*, Građevinski fakultet Sveučilišta u Splitu i Društvo arhitekata Splita, Biblioteka društva arhitekata Splita, 246-258, Split
29. TUŠEK, D. (1996.c), *Natjecaj za sportsku zonu Spinut-Poljud i stadion „Hajduka” (1975)*, u: *Arhitektonski natjecaji u Splitu 1945-1995.*, Građevinski fakultet Sveučilišta u Splitu i Društvo arhitekata Splita, Biblioteka društva arhitekata Splita, 278-292, Split
30. TUŠEK, D. (1996.d), *Natjecaj za sportsku zonu u Poljudu i olimpijski stadion (1976)*, u: *Arhitektonski natjecaji u Splitu 1945-1995.*, Građevinski fakultet Sveučilišta u Splitu i Društvo arhitekata Splita, Biblioteka društva arhitekata Splita, 292-303, Split
31. VIŠIĆ, R. (1975.), *Položen kamen temeljac „Hajdukova” igrališta*, „Nedjeljna Dalmacija”, 196 /9.2./: 6, Split
32. *** (1967.), *Uz izlaganje studije novog stadiona – Podrska snazi argumenta*, „Hajduk”, 21 (116 /siječanj/), Split

IZVORI

SOURCES

ARHIVSKI I DOKUMENTACIJSKI IZVORI

ARCHIVE AND DOCUMENT SOURCES

1. Državni arhiv Split [HR DAST], Split, Glagoljaska ulica 18; Arhiv Urbanističkog zavoda Dalmacije [Arhiv UZD], Split:
 - UP 57.1 – *Područje Spinut-Poljud* – Urbanistički projekt, *Konstruktor Split*, Savjet za urbanizam prihvatilo na sjednicama 24.7.1969. i 27.11.1969.
 - 8.3.1.1 – 1/2006 – *Direktivna regulaciona osnova grada Splita*, separat Arhitekture 5-8, 1951., Zagreb
2. Arhiv V. Perković Jović [Arhiv VPJ], Split, Hrvatske mornarice 1K
 - *Stadion Hajduka u Splitu – urbanistička analiza, arhitektonska analiza, funkcionalna analiza, kapacitet, ekonomska analiza*
3. Arhiv D. Tušeka [Arhiv DT], Split, Odeska ulica 1
 - *Natjecaj za urbanističko-arhitektonsko rješenje sportsko-rekreativne zone Spinut-Poljud sa stadionom N.K. „Hajduk” Split*, *Zapisnik o radu ocjenjivačkog suda*, Društvo arhitekata grada Splita, Split, 1975.
4. Arhiv A. Kuzmanića [Arhiv AK], Split, Put Firula 20
 - Nogometno-atletski stadion *Hajduka* i gradski stadion na Poljudu, projekt, 1972., autori: Frano Gotovac i Ivan Žižić
 - Područje Spinut-Poljud i nogometni stadion *Hajduka*, natjecajni projekt, 1975., autori: Frano Gotovac i Ranko Ružić
5. Arhiv obitelji Gotovac [Arhiv GOT], Split, Hrvatske mornarice 1
 - *Područje Spinut-Poljud* – Urbanistički projekt, 1967.-1968., autori: Frano Gotovac i Vladimir Jaman, fotografije makete područja Spinut-Poljud
 - Područje Spinut-Poljud i nogometni stadion *Hajduka*, natjecajni projekt, 1975., autori: Frano Gotovac i Ranko Ružić, fotografije makete područja Spinut-Poljud
6. Muzej grada Splita [MGS], Split, Papalićeva 1
 - Direktivna osnova, 1951., autori: Milorad Družević i Budimir Pervan
 - Plan grada Splita, 1973., izradio: *Geoprojekt Split*
7. Gradska knjižnica „Marka Marulića” [GK], Split, Ulica slobode 2
 - Plan grada Splita, 1982.

IZVORI ILUSTRACIJA

ILLUSTRATION SOURCES

- Sl. 2., 4. MGS (dopisala autorica)
- Sl. 3. URBS 6, 1965-1966, Komisija za urbanistički plan Skupštine općine Split, Urbanistički biro Split, 54, Split (dopisala autorica)
- Sl. 5., 6. Arhiv VPJ
- Sl. 8. HR DAST, Arhiv UZD
- Sl. 1., 7., 14., 15. Arhiv GOT
- Sl. 9.-13. Arhiv AK
- Sl. 16. GK (dopisala i nacrtala autorica)

SAŽETAK

SUMMARY

FRANO GOTOVAC'S DESIGNS FOR HAJDUK STADIUM IN SPLIT

After the Second World War the city of Split greatly increased in size and spread over an area that was until then considered its remote periphery. A large influx of people moving into the city in search of jobs created a need for housing developments on its fringe. The built developments consisted of residential buildings only; any other type of public building or sports facilities was not cost-effective and greatly exceeded the possibilities of construction funding due to generally poor economic circumstances of the post-war period. However, the possibility of building the city football stadium came into focus soon after the war had finished not only in Split but also in other major cities of the republics of Yugoslavia such as Zagreb, Belgrade or Sarajevo. Unlike the stadiums in these cities built in the late 1940s and the early 1950s, the Split stadium was built as late as 1979 for the *Mediterranean games* according to the design of the architect Boris Magaš.

The long-term process from the initial concept to the built facility was the subject of several studies and designs mostly produced by the Split-based architects with the aim to find the best city site and conceive the most appropriate stadium type. This paper focuses on the proposed stadium design concepts developed by the architect Frano Gotovac (Split 1928, Split 1990). Gotovac, one of the leading exponents of modern architecture in Split and Croatia in the latter half of the 20th century, is nowadays mostly known for his numerous residential projects in Split. Some of his well-known buildings are those called *Kineski zid* in Spinut and *Krstarica* in Split 3 both dating from the early 1970s. His unrealized projects, however, provide an insight into his prolific architectural career and give a more comprehensive overview of his professional work thus adding to his profile another dimension that goes beyond his public reputation built mostly on his residential housing projects.

Gotovac's impressive stadiums may be considered as his contribution to the design of great sports fa-

cilities after the Second World War. Few stadiums have been built in Croatia in general and therefore Gotovac's sports projects come to the fore. The only built stadium in Croatia was the Dinamo stadium in Maksimir in Zagreb designed by the architect Vladimir Turina and built between 1946 and 1953. His stadium, conceived as an open arena as well as his theoretical works from the same period, influenced the design of one of the three Gotovac's stadiums in Split. Gotovac's stadium on *Stari plac* with a seating capacity of 46 000 was also designed as an open arena in order to avoid the dominance of its volume over the surrounding area. This resemblance thus confirms the continuity and impact of the Zagreb school of architecture in Split. Although unrealized, Gotovac's studies and design proposals for the stadiums on the sites of *Stari plac* and *Spinut-Poljud* contributed to the development of these city areas. Therefore this paper also looks into the urban development of Split in 1960s and 1970s.

From the mid 1960s to mid 1970s, Gotovac was engaged in the design for the football stadium in Split. He worked out three designs: the one on *Stari plac* at the site of the former Hajduk football field and the other two in Poljud. Although the stadium was not built according to Gotovac's design, the built Hajduk stadium designed by the architect Boris Magaš, located in the central bay area, retains the urban placement suggested by the architects Frano Gotovac and Vladimir Jaman in their design of Spinut and Poljud areas between 1967 and 1968. The urban design made by Gotovac and Jaman was partly realized through the housing development of the north Spinut area and is a contribution to urban development of Spinut-Poljud area after the Second World War. Once an area of low population density it became rapidly urbanized. Building the new Hajduk stadium transformed it even more into an interesting suburban area on the north side of the Split peninsula.

Gotovac's unrealized stadium on *Stari plac* can be seen as a contribution to the design of sports fa-

cilities in a densely built-up city area whereas his designs for the stadiums in Poljud bay may be considered as a contribution to a concept of the stadium located in the green surroundings close to the city. The design concept of the stadium on *Stari plac* and the first design for the stadium in Poljud are characterized by a specific design of the stadium shell, an emphasis on their context and a careful relationship towards the prominent points of the surrounding landscape. The projects highlight Gotovac's personal design expression; his emphatically plastic approach to design (the first project), his moderate and restrained approach (the second project) and a constructivist approach (the third project). According to Vjenceslav Rihter, Gotovac's design for the stadium on *Stari plac* "...is the result of the application of modern architectural concepts to a particular urban medium. It is not therefore a study for the stadium itself but a study for a unique site and thus it becomes an interpretation of that particular site. Without this site, it has no sense." The first design concept for the stadium in Poljud bay was a closed arena with a seating capacity of 60 000 intended both as a city stadium and as Hajduk's stadium consisting of a football field and athletics facilities. "A round plate", as Željka Čorak metaphorically described Gotovac's sea-fronting stadium and its stern and introverted form, draws spectators' attention to a sports event. Gotovac's designs for the stadiums, highly ranked by his fellow experts at the time, place him among the very few architects who had the opportunity to design football stadiums since such commissions were quite rare.

The analysis and assessment of Gotovac's designs for the stadium are a contribution to an evaluation of modern architecture both in Split and Croatia in the second half of the 20th century. The results of this research are thus a contribution to the research of modern Croatian architecture in the context of various architectural works and various building typologies.

VESNA PERKOVIĆ JOVIĆ

BIOGRAFIJA

BIOGRAPHY

Dr.sc. **VESNA PERKOVIĆ JOVIĆ**, dipl.ing.arh., znanstvena suradnica, diplomirala je 1997. godine i obranila doktorsku disertaciju 2010. godine na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu. Od 2001. godine zaposlena je na Fakultetu građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu kao znanstvena novakinja – v. asistentica na Katedri za zgradarstvo i Katedri za graditeljsko naslijeđe. Bavi se znanstvenoistraživačkim radom na projektu *Splitska arhitektura 1945.-2000.* voditelja prof. dr.sc. D. Tušek.

VESNA PERKOVIĆ JOVIĆ, Ph.D., Dipl.Eng.Arch., research associate, graduated in 1997 and received her Ph.D. in 2010 from the Faculty of Architecture in Zagreb. Since 2001 she has been employed as a junior researcher – senior research assistant in the Department of Building Construction and the Department of Built Heritage at the Faculty of Civil Engineering, Architecture and Geodesy in Split. She is engaged in the research project *The Architecture of Split 1945-2000*, headed by prof. D. Tušek, Ph.D.

